

ŠRÁMKŮV PÍSEK '84

1

ÚVODEM

Již po šestadvacáté se opět po dvou letech scházíme na národní přehlídce divadel malých jevištních forem. V letošním roce v rámci Celostátního festivalu zájmové umělecké činnosti je Šrámkův Písek pořádán na počest 40. výročí Slovenského národního povstání a 39. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Uskuteční se v období, kdy Socialistický svaz mládeže zahájil intenzivní přípravu na Mezinárodní festival mládeže a studentstva, který proběhne v příštím roce v Moskvě. To vše je významnou příležitostí k dalšímu rozvoji, podpoře a motivaci zájmové umělecké činnosti, ke zvyšování její ideovosti, k vytváření tvořivého vztahu stále většího počtu mladých lidí k uměleckým hodnotám.

Stalo se již tradicí, že do Písku přijíždějí mladí amatérští divadelníci všech věkových skupin a sociálních vrstev mládeže, aby konfrontovali výsledky svého celoročního tvůrčího úsilí, aby se zde při představeních, seminářích a neformálních besedách setkali s mladými profesionálními umělci, se zkušenějšími kolegy, aby si

rozšířili a prohloubili okruh svých poznatků. Program letošní přehlídky vytváří všechny předpoklady, aby přinesl dostatek tvůrčích inspirací, které budou přínosem našemu kulturně společenskému životu i uměleckému zrání mladých amatérských divadelníků.

Socialistický svaz mládeže v souladu s podporou celé socialistické společnosti věnuje zájmové umělecké činnosti mládeže velkou pozornost. Není proto náhodou, že SSM je v ČSSR zřizovatelem téměř 10 tisíc souborů a kolektivů ZUČ. Čestné místo v jejich řadě zaujímají soubory, které pracují v oblasti slovesného umění, literární tvorby, divadel malých jevištních forem a uměleckého přednesu, které tvoří více než polovinu kolektivů ZUČ v SSM. Je to dáno především tím, že divadelní a slovesné umění dokáže nejjednoduššími výrazovými prostředky, slovem či gestem, vyjádřit i ty nehlubší myšlenky. Důležité je, že právě mladí lidé nechtějí být v této tvorbě pouhými diváky, ale svou aktivitou prokazují své postoje a názory v nelehkém zápase o pokrok, spravedlnost a rozvoj socialistické společnosti.

Letošní národní přehlídka v Písku je vyvrcholením dvouleté práce amatérských sou-

borů. Okresními a krajskými koly prošlo v celé ČSR více než 100 souborů, z nichž nejlepších 13 se zúčastní XXVI. Šrámkova Písku. V průběhu dvouletého období se uskutečnila divadelní Dílna v Brně, kde se setkali vedoucí a členové divadel malých jevištních forem s předními odborníky v oblasti divadla. Ve spolupráci s partnerskými organizacemi byly vydávány metodické materiály, systematická pozornost byla věnována souborům v okresech a krajích. To vše dokazuje, že nejde jenom o vrcholnou závěrečnou přehlídku v Písku, ale především o celoroční systematickou péči SSM a dalších organizací souborům amatérských divadelníků. Tato práce je dokumentována nejen výsledky posledních ročníků Šrámkova Písku, ale i skuteností, že pro četné amatérské soubory minulosti se stalo nejen zábavou, ale i celoživotním posláním a povoláním.

Hlavním pořadatelem Šrámkova Písku je Socialistický svaz mládeže, ale bez podpory celé řady partnerů by nebylo možné účinné a kvalifikované ovlivňovat práci souborů a vést je k vyšší náročnosti a kvalitě. Zvláště nezištná podpora stranických a státních orgánů města a okresu Písek, ale i práce jed-

notlivých místních organizátorů, je pro úspěšný průběh a výsledky Šrámkova Písku nezastupitelná a nenahraditelná.

Stále stoupající počet souborů malých jevištních forem a jejich aktivita v okresech a krajích dokazuje, že amatérská setkání mladých divadelníků jdou správnou cestou. Zájmová umělecká činnost se tak stává cenným přínosem v úsilí o trvalé pozvedání kulturnosti naší společnosti a zároveň velkou příležitostí k účinnějšímu ovlivňování celkové kulturně výchovné činnosti v základních organizacích, klubech mládeže a v dalších kulturních zařízeních.

Scházíme se na letošním Šrámkově Písku s předsevzetím, abychom svým uměním a vystupováním podpořili věc míru, socialismu a pokroku. Věřím, že přehlídka splní toto očekávání a bude důstojným vyvrcholením aktivity mladých lidí v amatérském divadelnictví. Přeji letošní přehlídce plný úspěch a všem jejím účastníkům krásné a nezapomenutelné zážitky.

RSDr. Jaroslav KOUTNÝ
tajemník ČUV SSM

OHLEDNUTÍ

Otvíráme 26. ročník Šrámkova Písku a tak si připomeneme ročník minulý. Připomeneme si, co jsme tehdy viděli a co by mohlo za optimální situace tvořit bezprostřední latku pro posouzení, kam postoupila amatérská netradiční tvorba za poslední dvě léta.

Viděli jsme řadu výborných představení, stylově rafinovaných a vyvážených, myšlenkově progresivních, hledajících a nacházejících. Vzpomeneme třeba Srslení souboru Vizita, Kloktání - Mimoza, Slečna selka - Divadlo Strípek, Hovory na útěku - Divadlo X, A budeš hodný - Vpřed, tradičně špičková díla souborů polské národnosti Teatrzyku a Ciotek. Byla zde i představení, která sice nedosahovala vysokých umělecko-tvůrčích kvalit předcházejících souborů, ale s upřímnou snahou hledající neotřelé přístupy a nové cesty sebevyjádření, jako soubor Kolektiv s představením Aurora a Měsíc nad řekou, DK Jirásek - Hamlet, Mladé studio Divadla na provázku - Hry a hříčky, Anfas Theseus, Studio 02 - Sejkspír ve studiu a Studio PH - Symposium o stavu české kulturnosti.

Nemá účelem tohoto článku pouštět se do hlubších analýz úspěchů a nezdarů minulého ročníku Šrámkova Písku. Pravidelní návštěvníci si mohou udělat celkové srovnání úrovně tvorby sami, ovšem vždy až po skončení přehlídky, a pak vše utichá zase na další dva roky. Mezi tím uběhne příliš mnoho vody, a tak nemá obecnějšího smyslu, abychom hlouběji posuzovali vývoj mezi ročníky 1980 a 1982, máme-li nyní rok 1984. V tomto směru můžeme však odkázat případné zájemce na fundované články v periodikách trvalejší povahy, než je náš **Žpravočas** vycházející průměrně dva a půl krát ročně (pět čísel během přehlídky). Připomínáme zejména články v Amatérské scéně, ale i v Mladé frontě.

Objektivní srovnání je poněkud znesnadněno i tradičně různorodou kvalitou jednotlivých souborů, inscenací a představení, která je zřejmě způsobena absencí ústřední poroty, jež by vtiskla výběru jednotící měřítko. Objektivnost jakéhokoliv porovnávání je touto situací velice znesnadněna. Pouze bychom chtěli upozornit pravidelné návštěvníky Šrámkova Písku, že letos zde opět vystoupí soubor DK Jirásek Česká Lípa, v tomto roce s představením Oidipus podle Sofokla, a Divadlo X z Brna s představením Komédie o Františku. Takže ti, kteří viděli vystoupení těchto souborů na minulém ročníku mají možnost bezprostředního posouzení tvůrčího vývoje těchto kolektivů.

Mimo tato divadla bychom měli uvidět ještě dalších 13 různých představení. Vystoupí soubory Paraple Praha, Studio P Jindřichův Hradec, Fopa Karviná, Divadelní studio J. Skřivana Brno, Duha Bechyně, A studio Praha, Lampa Praha. Uvidíme také inspirativní představení Kremnického divadla v podzemí při KM Labyrint Kremnica, Divadla na okraji Praha a souboru Kolotoč Praha.

Zmínovali jsme se o různorodosti, o nevyváženosti a tak podobně. Podívejme se na to z druhé strany. Šrámkův Písek nám sice neumožňuje dělat zásadní analýzy vývoje divadelnictví určitého typu, avšak potkávají se zde soubory klasicky proslulé, soubory, které se nedožijí dalšího ročníku ŠP, soubory, o nichž slyšíme poprvé zde, a pak ještě mnohokrát či již víckrát ne. Co z toho plyne? Jednak nesporná inspirativní hodnota pro všechny přítomné tvůrce a možnost srovnání toho, co u nás v poslední době (a obávám se, že ta doba je značně kratší než dva roky) v divadle hledajícím výraz pro svět dneška vzniklo - protože přes jakkoli různá kritéria výběrových porot setkávají se zde divadla netradičních forem a neklasických typů, zejména vzhledem k ostatní divadelní produkci, jak profesionální (kamegná divadla), tak i amatérské (Jiráskův Hronov). Díky tomu Šrámkův Písek jako přehlídka představení různých, a přesto si blízkých, vypovídá o tom, jaký je ten svět kolem nás dnes, v tuto chvíli, v této historické etapě. A to vždycky stojí za to...

A úplně na konec malou poznámku. Skoro by se člověku nabízela kacířská myšlenka, zda by nebylo na místě při dvouletých rozestupech, které rozbíjejí možnost posouzení kontinuity vývoje, vrátit se k hodnocení a ohodnocování souborů cenami, které jsou přece jenom výrazem určitého ocenění kvality a též ideově-uměleckého smyslu tvorby.

-pp-

PŘISPĚJTE i VY

Je smutnou skutečností, že pro amatérské divadelníky vyháží jeden jediný časopis v CSR, a sice Amatérská scéna. Vzhledem k této skutečnosti předpokládáme, že každý divadelník, který tento časopis čte, ať už pravidelně nebo sporadicky, má určité požadavky na obsahové zaměření. Při příležitosti konání Šrámkova Písku, akce, kde se sejde celá řada divadla milovníků lidí, bychom rádi zjistili, jaké jsou vaše požadavky. Zajímalo by nás, co byste si rádi přečetli, o čem se

domníváte, že by se mělo více psát a co naopak je nezajímavé nebo sice zajímavé, ale je tomu věnován příliš veliký prostor. Co Vám v časopise chybí, co postrádáte. O čem byste si rádi přečetli. Čím pro Vás časopis je nebo není, čím by měl být. Právě proto, že je jediným pro amatéry určeným, zajímá nás Váš názor, aby bylo možno zkvalitnit obsah. Svými názory pomůžete sobě i redakci.

-mg-

PARAPLE

vzniklo v roce 1972 v pražském ÚDPM JF.Z jeho současných devíti členů však tyto doby pamatuje jen málokdo. Základ dnešní "kichotovské" skupiny vznikl v roce 1978 kolem inscenace Obloha věčně modrá, vášně věčně krvavé. Následovala Balada o Tristanovi a Isoldě aneb O sude... Auto z pralesa (skopohádky Daisy Mrázkové), v Divadle na kahánku realizovaný Hanýšek Čili Člověk (podle Sotolova Svatého na mostě), dále Kichotání neboli Komédie pimpeřlová o Donu Kichotovi zcela nová a v roce 1984 obnovená Markéra Lazarová a Faust podle J. W. Goetha. Za dobu své existence se Paraple zúčastnilo třikrát Šrámkova Písku, pětikrát Loutkářské Chrudimi,

dvakrát Bábkářské Ziliny, hrálo na festivalech v Dabrowě Gorniozi, Salzburgu a Karlsruhe.

KICHOTÁNÍ

je výsledkem dvouletého hledání toho, co znamená kichotství pro nás, dnes. Vzniklo po desítkách hodin povídání, pohybových a zvukových etud, po řadě literárních pokusů, kreseb, koláží, fotografií a prostorových studií. Ze Cervanta v něm zbyly tři postavy a pár zápletek. A pak snad taky duch nepokoje, který člověka nutí jít hledat.

To, že je to náš další pokus odhalit a rozvinout možnosti divadla s loutkami, nemusí "nezasvěcené" děsit. Otevřený divák, netrpící klapkovým zúžením obzorů, snad dokáže přechítst oč jde, bystřejší i rozlišit to, co dovedou loutky o člověku sdělit lépe, než člověk sám, a naopak - v čem je člověk nezastupitelný.

ŠRÁMKŮV PÍSEK '84

PROGRAM

úterý 5.6.

ZK Jitex

- 14.00 - seminář Mimoestetická funkce divadla
- 20.00 - seminář Mimoestetická funkce divadla

středa 6.6.

ZK Jitex

- 9.00 - seminář Mimoestetická funkce divadla
- 14.00 - seminář Mimoestetická funkce divadla
- 16.00 - porada vedoucích souborů
- 17.00 - vernisáž výstavy Poezie ve fotografii
- 18.00 - slavnostní zahájení ŠP
- 19.00 - Paraple Praha: Kichotání (75 min)
- 20.30 - zahajovací večírek

čtvrtek 7.6.

MěNV Písek

- 9.00 - přijetí vedoucích souborů

ZK Jitex

- 9.00 - seminář Mimoestetická funkce divadla
- 10.00 - DIVÁCKÉ FÓRUM
- 14.00 - Studio P Jindřichův Hradec - J. Werich: Fimfárum (45 min)
- 15.30 - Fopa Karviná - W. Shakespeare: Macbeth (30 min)
- 16.30 - DK Jirásek Česká Lípa - Oidipus podle Sofokla (60 min)
- 19.00 - Divadelní studio J. Skřivana Brno - A. Milne - P. Veselý: Expedice (60 min)
- 20.30 - Kremnické divadlo v podzemí při KM Labyrint Kremnice - J. Fakla: Smetisko (60 min)

Stálá divadelní scéna

- 22.00 - projekce filmů FAMU

pátek 8.6.

ZK Jitex

- 10.00 - DIVÁCKÉ FÓRUM
- 14.00 - Duha Bechyně - E. Machart: Stříbrný tácek (20 min)
- 15.00 - Lidová konzervatoř Východočeského KKS (absolventské představení) - O. Wilde: Strašidlo canterwilské (25 min)
- 16.00 - LŠU Žerotín Olomouc - J. Hašek: Lásko, ó lásko, mocná čarodějko (30 min)
- 19.00 - Divadlo X Brno - Komédie o Františku (70 min)
- 21.00 - Divadlo na okraji Praha - J. London, Z. Potužil: Návod, jak hledat zlato (60 min)

Stálá divadelní scéna

- 22.30 - projekce filmů FAMU

sobota 9.6.

ZK Jitex

- 10.00 - DIVÁCKÉ FÓRUM
- 14.00 - D 3 Karlovy Vary - Z. Schmid - A. Franková: Mezi dvojím zasyčením kopy (55 min)
- 15.30 - A studio Praha - Píseň sobů (55 min)
- 17.00 - Lampa Praha - S. Lem: Mellem (60 min)
- 21.45 - DIVÁCKÉ FÓRUM
- závěrečný večírek

Stálá divadelní scéna

- 19.30 - slavnostní zakončení ŠP
- 20.00 - Kolotoč Praha: Bersidejsi (75 min)

INFORMACE

Ubytování účastníků ŠP: Hotely Bílá růže, U tří korun, Otava, Zimní stadion a v ubytovně na Hradišti.

Stravování účastníků je zajištěno v Restauraci a buffetu U tří korun, Restauraci u Reinerů, Restauraci ZK Jitex a snídaně v mléčném baru na Leninově náměstí. Zde všude platí stravenky.

Divácké fórum - dopolední diskusní předkrm o představeních minulého dne probíhá pravidelně od 10 hodin v hudebním salonku ve II. patře.

Redakce Zpravodaje se nalézá v místnosti proti příjimači a ráda tě přivítá mezi sebou - pokud máš co říci nebo přinášíš napsaný příspěvek.

PROMĚNY *malých scén*

•••••

Rozhovor s Vladimírem Justem

Slyšel jsem, že tvoje kniha PROMĚNY MALÝCH SCÉN, vydaná před pouhými čtrnácti dny v MF, stačila již vzbudit - jako každé živé, tvůrčí dílo - celou řadu vášnivých názorů, od nadšeně přitakavých až po tvrdé soudy...

Zatím to vypadá tak, že porozumění (a pozor: porozumění neznamená vždy jen souhlas!) nachází kniha jednak u kolegů autorů, teoretiků, historiků, estetiků, hudebních kritiků apod., a jednak u tzv. "běžných", informačně-čtivých čtenářů, nazatížených komplexem vlastní (divadelní) tvorby. Méně už možná konvenuje některým pojednávaným umělcům. Ze absolutní, přímo modelové neporozumění považují to, když mi jeden z nich sdělil, cituji doslova: "Proč jsi s tím za mnou nejdříve nepřišel a nedal mi to, co o mně píšeš, přečíst; poradil bych ti, co s tím, opravil, vylepšil..." Přičemž, podotýkám, nešlo mu o nějaké faktografické chyby, nýbrž čistě o "chyby" v názoru na jeho práci, poněkud, pravda, odlišném, než sdílí on sám. Řekl jsem mu, že kdybych měl postupovat analogicky, kdybych si měl dát knihu odesouhlasit všemi žijícími tvůrci, o nichž pojednávám, vznikla by sice kniha, více odpovídající názorům zúčastněných, kniha citlivější k Mistrům jeviště, ale nebyla by to kniha moje, nýbrž jejich. Zdaleka ne všichni pojednání umělci prokázali takovou neschopnost kritického vidění sebe sama, neschopnost odstupu, dialogu, humoru.

Jak si taková kniha dlouho vznikala? Předpokládám, že nikoli bez porodních bolestí, peripetií, zákrut a treblů.

Předpokládáš správně. Kniha, která se teď "čerstvě" objevila "na pultech", je vlastně už letitá, neboť se skládá z nejroznějších vrstev, vzniklých jako důsledek "porodních bolestí" ne dosti běžného titulu. Za prvé je to vlastní jádro knihy, tj. rukopisná vrstva, psaná zhruba v letech 1976-78 (kandidátská dizertace). Další, zpopulárněná, zdialogizovaná verze (kdy se z původní vědecké práce stala forbina, dialog na předscéně, spor, v němž první rozmlouvající sice vesměs tlumočí teze původní dizertace, ale ne vždy má vzhledem k druhému absolutní pravdu) je z let 1979 až 1980, kdy jsem rukopis (já jsem se tenkrát domníval, že definitivně) ukončil a ten to byl schválen k vydání v příštím roce, nejpozději pak roku 1982. Pak se ovšem čekalo na Rok českého divadla a když tento rok přišel, čekalo se zase, až skončí, takže z toho nakonec "vylezl" až květen 1984. Třetí vrstvu tvoří různé detailní doplňky, vpisky a aktualizace, většinou v datech a názvech nových premiér, které ovšem jádro knihy už postihnout či měnit nemohly. Takže je v knize kupříkladu zmiňován semaforeký Dr. Faust (1982), Vyskočilův Haprdáns (1981), Schmidova Anabáze J. Haška (1983), Polívkův Šašek a královna (1983) i Poslední leč (1981) a další znamenitosti, které je hřích pouze letmo jmenovat a šířeji nepojednat (stejně tak jako třeba pozoruhodný Richterův Hanýsek, 1982 i Kichotání, 1983), ale jak říkám, text byl již jednou hotový a směl se při korekturách měnit jen minimálně.

Takže je to patrně lahůdka, psát při současných výrobních lhůtách o čemkoli současném - a tedy živém a vyvíjejícím se. O divadle dvojnásob.

Upřímně každého varuji. Dostane se dříve či později do rukou psychiatrů (nerozsápoli ho předtím ješitní herci a režiséři). Když si ale uvědomím, kolika mlýnskými kameny zata léta můj text prošel (jenom lektorské posudky tvoří již svazek tlustší, než je kniha sama!), říkám si nakonec, že si nemůžu než blahopřát, že kniha je vůbec taková, jaká je.

A jaká je?

Není tam zdaleka všechno, co jsem chtěl, ale není tam na druhé straně nic, co jsem nechtěl. Ani slabika, za níž bych si nestál. Kniha je sice tu a tam "děravá" (fotografie, hesla, premiéry), ale myslím si, že nelže. Nepostihuje sice v úplnosti poslední vývoj, ale postihuje snad kořeny a souvislosti, na něž je tento vývoj naroubován.

Myslíš, že tvoje kniha je v něčem subjektivní, zaujatá?

Nemyslím. Doufám. I když jsem se snažil fandit pouze pravdě, pro určité věci mám pod vědomě menší a pro jiné zase větší cit. Ale vzdor tomu všemu jsem se snažil být objektivní do maximální možné míry, tj. dát i jednotlivcům a poetikám relativně mi vzdáleným, co jejich jest. Rozhodně jsem se varoval být apologetem jedné jediné osobnosti či doktríny. Podobnou

medvědí službu prokazují vždy zaslepení žáci velkým a skutečným osobnostem a není třeba se nad tím pozastavovat, pokud takovému podkuřování nepodlehnou samy tyto osobnosti. Ale to jsme pořádně odbočili.

Na což je čtenář PROMĚN zvyklý. Na závěr: Co myslíš, že by od tvé knihy = forbiny měl čtenář očekávat nejméně?

Na jedné straně lehkou, snad no stravitelnou, lechtivou četbu plnou drbů o populárních hvězdách malých scén, jakož i jejich dobře či špatně zastřešenou reklamu - a na druhé straně vyčerpávající, zevrubnou, chronologickou a vědecky kompletní informaci o dané oblasti. Tu doufám čtenář najde v dalších mých knihách (MALÉ SCÉNY 1945 až 1985, Panorama 1987; ENCYKLOPEDIE ČS. DIVADEL, MF 1988). Dále by čtenář neměl očekávat texty od pojednávajících osobností, protože ty najde v POEZII MALÝCH SCÉN (antologie komentovaných textů, od J. Suchého, Buriana + Dědečka, Ivana Vyskočila, J. Schmidy, B. Polívky až po A. Goldflama či M. Jelínka), MF 1987-88 a v jiné, akustické podobě v gramofonovém projektu Supraphonu OZVĚNY MALÝCH SCÉN I-III. (Zatím venku pouze I.) Ale nezakřikněme to všechno.

Děkuji za rozhovor.

- r -

XXVI. ŠRÁMKOV PÍSEK, zpravodaj národní přehlídky divadel malých jevištních forem v rámci Celostátního festivalu zájmové umělecké činnosti na počest 40. výročí SNP a 39. výročí osvobození ČSSR ve dnech 6. - 10. 6. 1984 v Písku. Hlavní pořadatel Český ústřední výbor SSM spolu s MK ČSR, MŠ ČSR, JČ KNV České Budějovice, ONV, OV SSM a Měst NV Písek, ZK Jitex a Stálou divadelní scénou v Písku za odborné spolupráce ÚKVC. Vydává tiskové středisko ŠP, tiskárna Palcát, tiskárna VÚ Písek. Vedoucí redakce I. Hruban, redaktori M. Grimmová, I. Nováková, P. Prchal, foto a grafická úprava I. Procházka, přepis H. Šavrdová, R. Votavová, V. Váňa. Náklad 350 výtisků. Povoleno odborem kultury ONV v Písku.